

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Niemce. — Królestwo Polskie. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcyja. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 14. kwietnia. Dnia 15. kwietnia 1857 wyjdą w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będą rozesełane XVI. i XVII. zeszyty dziennika ustaw państwa.

Zeszyt XVI. zawiera:

Nr. 68. Traktat państwa między państwem kościelnym i Austryą z dnia 5. grudnia 1856, względem wzajemnego wydawania zbrodniarzy.

Zeszyt XVII. zawiera:

Nr. 69. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, ministerstwa skarbu i centralnej wojskowej kancelaryi Cesarza Jego Mości z 27. marca 1857, — prawomocne we wszystkich krajach koronnych, prócz Pogranicza wojskowego, tyczące się utrzymywania w dobrym stanie wystawionych na umieszczenie wojska według przepisów kwaterunku budynków i lokalów, tudzież bielenia i czyszczenia ich.

Nr. 70. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z 4. kwietnia 1857, — prawomocne w królestwach Węgier, Krocacyi i Sławonii, Dalmacyi, wielkiem księstwie Siedmiogrodzkim i w Serbskiem Województwie wraz z Temeskim Banatem, względem praktycznych egzaminów, potrzebnych w wyższej służbie conceptowej przy finansowych prokuratoryach tych krajów koronnych.

Nr. 71. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 5. kwietnia 1857, — obowiązujące Węgry, Krocacyę, Sławonię, Serbskie Województwo wraz z Temeskim Banatem i Siedmiogród, — o skutku jeneralnych intabulacyi przedsięwziętych według ustaw węgierskich lub siedmiogrodzkich, na majątności nieruchome według przepisów regulaminu konkursowego z 18. lipca 1853 nr. 132 Dziennika ustaw państwa.

Nr. 72. Dekret ministerstwa skarbu z 6. kwietnia 1857, prawomocny w wielkiem księstwie Siedmiogrodzkim, którym się znoszą górnicze komisaryaty w Nagyág i Rodua i wyznacza się exponowany komisarz górniczy w Udwarhely.

Nr. 73. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 8. kwietnia 1857, — prawomocne we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, — tyczące się obdukeyi ciał dla zamiarów sądowych lub sanitarności policyjnej.

Nr. 74. Dekret ministerstwa skarbu z 9. kwietnia 1857, — prawomocny w królestwie Węgier, — względem przemiany dotychczasowych pięciu oddziałów prokuratoryi finansowej w Węgrzech na niezawisłe prokuratorye finansowe i względem uregulowania tamtejszej służby fiskalnej.

Nr. 75. Dekret ministerstwa spraw wewnętrznych, ministerstwa skarbu i wojskowej centralnej kancelaryi Cesarza Jego Mości z 12. kwietnia 1857, — obowiązujący wszystkie kraje koronne z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, — względem wynagrodzenia za zaopatrzenie wojska w przechodzie od 1. maja po 31. października 1857.

Sprawy krajowe.

(Zaraza na bydło.)

Lwów, 16go kwietnia. Według wykazów przedłożonych w pierwszej połowie m. b. ustąpiła zaraza na bydło rogate ostatniemi czasy tylko w Jakubowie i Grabowie obwodu stryjskiego, lecz natomiast pojawiła się w innych miejscach tegoż obwodu, a mianowicie: w Faliszu, Stryhancach, w Grabowcach, w Chodowickich Łągach, Hołobotowie, Zawadowie, Hanowcach, Wolicy, Rudnikach, w Stubsku, Polanicy, w Rudzie, Medyrzycach, Koniechowie i Niniowie dolnym; w samborskim zaś obwodzie: w Raniowicach, w Bolechowcach, w Dobrohostowie, Słochini, w Dereżycach, Oparach, w Monasterze dereżyckim, Stanily, Szwydkowie, w Bilezach, Wykotach, w Łące, Martynopolu i Mszańcu; dalej w obwodzie sanockim: w Jamnie górnej,

w Stefkowie, Łobożewie, Birczy, Nowej wsi, w Polanicyku, Jamnie dolnej i Dźwiniaczu dolnym, a w końcu w obwodzie brzeżańskim: w Brzozdowcach i Stankowcach, gdy tymczasem jeden wypadek tej zarazy zdarzył się także i w stołecznem mieście Lwowie.

Wykazano więc teraz 68 miejsc zarazą dotkniętych, z których 2 przypada na obwód lwowski, 2 na brzeżański, 34 na stryjski, 18 na samborski, 11 na sanocki, i 1 na przemyski.

W tych 68 miejscach pojawiła się zaraza u 104 właścicieli, a z ogólnej liczby bydła 22.152 sztuk zachorowało sztuk 1075, z czego 85 wyzdrowiało, 676 padło, 157 dobito, a 155 sztuk w 29 miejscach znajduje się jeszcze w kuracyi.

(Korespondencye Feldmarszałka Radetzkiego wolne od portoryi. — Nadanie godności. — Ambasador piemontki odjechał. — Drobne pieniądze papierowe.)

Wiedeń, 17. kwietnia. Na mocy najwyższego pisma własnoręcznego Jego c. k. Apostolskiej Mości z 31. marca 1857, ma być korespondencya służbowa c. k. feldmarszałka hrabi Radetzkiego jak dotąd tak i nadal uwolniona od wszelkiej opłaty pocztowej.

— Jego Ces. król. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 8. marca r. b. nadać najlaskawiej c. k. radey Namiestnictwa na Bukowinie *Jakubowi Mikulemu* godność c. k. stolnika.

— Dotychczasowy król. sardyński pełnomocnik margrabia Cantano de Ceva, odjechał dnia 16. b. m. o ósmej godzinie wieczór południową koleją żelazną z Wiednia do Turynu.

— Podług wykazu ministerstwa finansów z 14. b. m. wynosiły znajdujące się w obiegu drobne pieniądze papierowe, nieprzeznaczone do losowania z kołosem marca roku bieżącego: 5,794.682 zr.

Hiszpania.

(Układy z Meksykiem.)

Madryt, 6. kwietnia. Hiszpański reprezentant w Paryżu otrzymał memoryał, w którym rząd hiszpański dowodzi, że gwałty popełnione w Cuerna Vacco niebyły bez charakteru politycznego, lecz owszem skutkiem systemu, jakiego Meksyk od dawna już używa względem Hiszpanii. Rząd hiszpański obstaje przy wynagrodzeniu; oświadcza, że sprawa Hiszpanii jest słuszna, i że użyje wszelkich środków, by dopiąć swego. Hiszpański ambasador w Paryżu odczyta ten dokument posłowi meksykańskiemu, panu Lafragua.

Anglia.

(Rada gabinetowa. — Powrót floty czarnomorskiej do Malty. — Wybory. — Nowiny dworu. — Artylerya do Chin. — Rozbicie okrętu „Transit.“ — Paropływy żelazne dla Rosyi. — Teatr nowy. — Pogoda. — Wychodztwo z Norwegii.)

Londyn, 12. kwietnia. Członkowie gabinetu zostali wczoraj niespodzianie zaproszeni na konferencyę do pomieszkania Lorda Palmerstona. Posiedzenie rady gabinetowej trwało bardzo długo, i znajdowali się na niej wszyscy obecni w Londynie ministrowie. — Jak donosi ministeryalny dziennik *Observer* zbierze się nowy parlament dopiero 7. maja. Sessya będzie krótka, i tylko najnaglejsze sprawy zostaną zatwierdzone. Rząd przedłoży parlamentowi kilka projektów; ale żadna kwestya pierwszego rzędu nieprzyjdzie pod obradę.

List z **Malty** z 3. kwietnia donosi: Dnia dzisiejszego zawięły do tutejszego portu fregaty „Diamond“, „Dauntless“ i „Magicienne“, korwety „Miranda“, „Ariel“ i „Desperata“ i cztery statki kanonierskie. Okręta te przybyły z Konstantynopola. Admirala Lyons oczekiwano w Malcie z resztą floty między 10. i 15. kwietnia. Flota utworzona w sprawie neapolitańskiej z 25 statków pod nazwą: „Flotte of particular service“ znajdowała się zawsze jeszcze w Neapolu.

Londyn, 13. kwietnia. Ze znanych dotąd 91 świeżych wyborów liczy *Times* 48 do partyi liberalnej a 43 do konserwatyistów.

— Księżna Kent oddała przedwczoraj wizytę hrabinie Neuilly, i przyjmowała tego samego dnia wizyty księcia Cambridge i księżstwa Nemours.

— Okręta transportowe „Mooresfort“ i „Neleus“, które mają przewieść 4 kompanii artyleryi do Chin, stoją obecnie przed arsenalem w Woolwich i mają jutro wypłynąć na morze.

Żelazny paropływ transportowy „Transit“, który na dniu 7. b. m. odplynął z Spithead z 600 ludźmi przeznaczonymi do Chin, zepsuł się w drodze i musiał nazajutrz zawiąnąć do zatoki w Ports-

mouth. Dnia 9. b. m. zebrała się rada wojenna, by wytoczyć śledztwo w tej mierze. Wypadek ten usprawiedliwiają tem, że okręt, zaskoczony w pobliżu takzwanych Needles gęstą mgłą, musiał zarzucić kotwicę w miejscu, gdzie głębokość wody wynosiła 5 sążni. Na drugi dzień sprostowano, że spodem okrętu naciekło wody na 5 stóp. Za wyciągnięciem kotwicy pokazało się, że znaczna część jej była odłamana i że okręt miotany falami uszkodził się o własną kotwicę. *Times* dodaje, że sprawa ta przypomina gospodarstwo z czasów wyprawy krymskiej. Szczęście jeszcze, że nikt z ludzi nieginął na tym okręcie.

U architektów okrętowych w północnej Anglii zamówił rząd rosyjski wiele żelaznych paropływów, przeznaczonych do żeglugi na czarnym morzu i na rzece Woldze.

— Książę Albert ma jak słychać, założyć w czerwcu węgielny kamień na nowy teatr opery w Coventgarden. Gmach ten ma być wzniesiony na dawnym miejscu; przed kilkoma dniami zaczęto przątać się, a na przyszły tydzień zaczyna rozbierać mury niezniszczone pożarem.

— Dnia wczorajszego była najpiękniejsza pogoda w Londynie i do 300.000 ludzi wynosiło się z miasta, by odebrać powietrzem wiosennem. Koleje żelazne nie mogły pomimo wszelkich zabiegów nastarczyć; zgłok i natłok na rozmaitych dworcach kolei trwał od południa aż do wieczora, a sam patac krzyształowy w Sydenham, który otworzono o godzinie 1. w południe, zwabił 27.840 ciekawych, o 10.000 więcej, niż w wielki piątek roku zeszłego.

— Z Norwegii nadeszło doniesienie, że w ciągu lata zamysłła przeszło 10.000 osób wyjechać ztamtąd do Quebecu. Niektórzy chcą osiąść w Kanadzie, większa zaś część myśli zakładać kolonie w północno-zachodnich państwach unii amerykańskiej. Sir Cusacke Reney odjechał do Chrystianii, gdzie ma z polecenia rządu angielskiego udzielić wyjaśnień co do stosunków w Kanadzie.

Francya.

(Komisyja regulująca azyatycko-turecką granicę. — Sprawa zbiegłych urzędników kolei francuskiej. — Projekt zagodzenia sprawy chińskiej. — Sprawy czernogórskie. — Zbliżenie się Danily do Turcyi. — Nowe osady w Algierji. — Traktat rybołówstwa u wybrzeży Foundlandyi z Anglią zawarty. — Poseł meksykański.)

Paryż, 14. kwietnia. Dzisiejszy *Monitor* zawiera korespondencję z Petersburga z doniesieniem, że komisya przeznaczona do uregulowania azyatycko-tureckiej granicy rozpocznie prace swe w maju.

— W sprawie względem wydania zbiegłych do Nowego Yorku, urzędników francuskiej kolei żelaznej były znowu dwa posiedzenia, i zdaje się, że rozkaz wydania zostanie wreszcie uzyskany. Postępowanie oskarżonych i ich obrońców, osobliwie na posiedzeniu z 21. marca, każe się spodziewać takiego rozwiązania. Oskarżeni stracili otuchę, a obrońcy ich nieprzemawiają już z takim zapałem jak dawniej.

Znany już z depeszy telegraficznej dekret względem kolonii niemieckiej „Nechmaya“ w Algierji przy gościńcu z Guelmy do Bony, świadczy jak się pomnaża napływ wychodźców niemieckich do prowincyi Konstantyny. Istniejące wsie niewystarczyły już, jak powiada minister wojny w raporcie swym do Cesarza, i musiano przeto przystąpić do zakładania nowych gmin. Owe 40 familii niemieckich w Nechmai otrzymały 1019 hektarów ziemi. — Dalej zawiera *Monitor* dekret względem ogłoszenia zawartego na dniu 14. stycznia z Anglią traktatu rybołówstwa u wybrzeży Nowej Foundlandyi.

— Z Senegalu donoszą dziennikowi *Pays*, że fregata „Nemesis“, z banderą kontradmirała Rigault de Granevilly odplynęła 8. marca z Gorey do Chin. W Gorey pozostały jeszcze tylko fregata „Jean d'Arc“, korweta „La Recherche“ i statek kanonierski „La Tourmenta“.

— Poseł meksykański p. Lafragua, bawi dotąd jeszcze w Paryżu, ale za kilka dni odjedzie już do Madrytu. Udaje się do stolicy hiszpańskiej bez charakteru urzędowego, by rozpocząć układy względem załatwienia sporu między Hiszpanią i Meksykiem.

— Po uchyleniu się dworu francuzkiego od czynnego udziału w wojnie Anglii z Chinami, zaproponował rząd angielski nową kombinację, na którą zapewne zgodzi się tak Francya jak i zjednoczone Stany amerykańskie. Nowa ta kombinacja dąży do stałego obsadzenia wojskiem pewnych punktów na wybrzeżu państwa niebieskiego, przy czem wszystkie ztąd wynikające korzyści handlu wolnego zapewnionoby wszystkim bez wyjątku narodom. Według tego więc zobowiązałyby się obydwa mocarstwa zachodnie i Stany zjednoczone do utrzymywania pewnej liczby wojska lądowego w Chinach i wysłania na wody tamtejsze potrzebnych okrętów. Tym sposobem obeszłoby się bez zawierania lub odnawiania traktatów handlowych z dworem pekińskim, na których sumienne dotrzymanie liczyć wcale nie można. W obec potężnej siły zbrojnej mocarstw europejskich upadłyby same przez się zapory tamujące potąd handel z Chinami. Dla nakłonienia do planu tego dworu pekińskiego zaręczonoby mu całość wybrzeży obsadzonych wojskiem przed wszelkim napadem insurgentów, a nawet zobowiązanoby się do regularnego poboru podatków od ludności chińskiej i do odsyłania ich do skarbu cesarskiego. Dwór francuzki, któremu plan ten niedawno przedłożono, życzy sobie powziąć wprzód wiadomość zdania w tej mierze amerykańskich Stanów zjednoczonych, a dopiero po tem i swoje objawi. W razie gdyby Ameryka oświadczyła się za planem angielskim, natenczas wypadnie i Francyi pójść za tym przykładem. Lecz ze

rzady prezydenta Buchanan'a dopiero się zaczęły, przeto minie zapewne kilka tygodni, nim odpowiedź ztamtąd nadejdzie.

— Sprawy czernogórskie wchodzą coraz bardziej w zakres dyplomacji europejskiej. Idzie teraz nie tylko o przyszłe stanowisko księcia Daniela w obec Partii wysokiej, lecz głównie o wyrzeczenie sądu względem prawowitości rządów władzyki terażniejszego. — Prezydent senatu czernogórskiego udał się z polecenia senatu do Wiednia dla poparcia nowego wyboru władzyki. Książę Daniel zawdzięcza panowanie tylko postanowieniu ostatniej woli stryja swego, władzyki ostatniego, który jednak uczynił to pod pewnymi warunkami, a tych książę Daniel nie dopełnił. Ztąd też i coraz większe rozjątrzenie Czernogórców grożące jawnym powstaniem. Książę Daniel chciał temu zapobiedz, szukając osobistej u Napoleona III. protekcyi. Dwór francuzki nie życzy sobie zapewne narazić się Partie wysokiej dla dogodzenia księciu Danielowi i dlatego też domagał się od niego, by władzyka uznał wyraźnie zwierzchnictwo Sułtana. Książę Daniel zgodził się nareszcie na to i złożył pierwszy wizytę posłowi tureckiemu w Paryżu. Do kroku tego skłoniła go zapewne wiadomość otrzymana z Wiednia, według której Austria i Rosya przyrzekły wziąć pod ścisłe rozpoznanie żaloby senatu czernogórskiego przeciw władcyce. Jakoż i Partie wysokiej zależy bardzo wiele na utrzymaniu spokoju w Czernogórze i dlatego radaby w porozumieniu z Austrią i Rosją urządzić przyszłe stosunki swe z księciem Danielem, którego kosztowna podróż do Paryża i tak już niezamozną krajną całkiem zuboży, a co tem bardziej jeszcze Czernogórców zniechęciło.

Niemce.

(Zajęcia w załodze Moguncyjskiej. — Uregulowanie spraw kościoła katolickiego w Wirtembergu.)

Z Moguncyi donoszą z 12. b. m. do *augsb. Gazety powszechnej*:

Dziś, pierwszego dnia świąt wielkanocnych, przyszło za rogatkami miasta do kłótni między austriackimi i pruskimi żołnierzami. Obustronne zwierzchności wojskowe przybyły na miejsce i tym sposobem zapobieżono dalszym niepokojom. Teraz zaś być może, że dzienniki doniesą o jakiejś bójce krwawej, jak to się dawniej już zdarzało.

O powyższym wypadku donosi *Gazeta Wied.*:

Po kilku małych excesach, jakie wydarzyły się ostatnimi dniami między żołnierzami c. k. austriackiej i król. pruskiej załogi w **Moguncyi** przyszło na dniu 12. b. m. między godziną 5. i 6. po południu, pomimo użytych z obu stron środków ostrożności do zaciętej bójki w pobliskiej wsi Kostheim, przyczem ze strony austriackiej zostało 2 szeregowców pułku piechoty hrabi Degenfeld jeden ciężko, a jeden lekko raniony, z pruskich żołnierzy zaś poległ jeden na miejscu, 2 zostało ciężko a 6 lekko ranionych.

Silnemu wystąpieniu kilku oficerów obustronnej załogi, którzy na pierwszą wiadomość pospieszili na miejsce bójki, udało się zapobiedz dalszym excesom, a tymczasem kazała najwyższa władza twierdzy uderzyć natychmiast na pobudkę wieczorną, czem załogę zwołano do koszar i dla uniknienia dalszych zaburzeń trzymano aż do drugiego dnia pod zamknięciem. Blizsze śledztwo w tej sprawie poruczono osobnej komisji, złożonej z oficerów obudwu garnizonów.

Wirtemberski *Staats-Anz.* z 9. b. m. donosi:

Według doniesień telegraficznych z Rzymu podpisali tam wczoraj o godzinie 11. obostronni pełnomocnicy umowę z kurją rzymską względem uregulowania spraw katolicko-kościelnych.

Królestwo Polskie.

(Wiadomości bieżące. — Cesarz w Warszawie spodziewany.)

Piszą do *Gazety austr.* z **Kalisza** z 13. kwietnia. Ciągłe powiększa się liczba emigrantów amnestyonowanych, powracających z zagranicy do prowincyi polskich i niezawodna jest, że łaskawość Cesarza zadała najmocniejszy cios zabiegom propagandy. Niedawno ułaskawił Cesarz i przeznaczył na osadników 16 obżałowanych, którzy byli skazani na ciężką robotę w kopalniach sybirskich. — Zwyczajne rozrywki ludu, karusele, huśtawki, młyńce, łazenia po drzewach itd. odbywały się i tą razą w dniach świątecznych na placu Ujazdowskim w Warszawie. — Główna uwaga miasta Warszawy zwrócona jest teraz na mający nastąpić w początku czerwca przyjazd Cesarza, w którego świecie będą także Wielcy książęta. Na popisy wojskowe (manewry) przybędą zapewne także generałowie zagraniczni, i przeszłoroczny wielki manewr pod Moskwą będzie powtórzony w mniejszym rozmiarze pod Warszawą, a przytem dodać należy, że znowu takimi żołnierzami, którzy w ostatniej wojnie żadnego nie brali udziału. Są to te doborowe wojska pierwszego korpusu armii, które wraz z rezerwą i z mocnymi fortyfikacyami w zepłeczu, podczas wojny rozstawione były naprzeciw Austrii. Jeneralny mistrz prowiantów Diwow, czyni już przygotowania na zaopatrzenie wojsk, które skoncentrować się mają.

Rosya.

(Ulgi miastom w czasie wojny dotkniętym. — Utarczki na Kaukazie.)

Petersburg, 4. kwietnia. J. M. Cesarz rozkazał, by w Odesie pod prezydencją jeneralnego gubernatora Nowej Rosyi i Bessarabii związano komitet główny, a na innych punktach Rosyi południowej komitety miejscowe dla sprawdzenia tych strat, jakie mieszkańcy podczas wojny ponieśli, by według tego wyznaczyć im

